

Brüsszel, 2026. július 8.
(OR. en)

11376/26

AGRI 560
AGRIORG 90
AGRIFIN 138
AGRISTR 38
ENV 921
POLCOM 275
VETER 115

FEDŐLAP

Küldi:	az Európai Bizottság főtitkára részéről Martine DEPREZ igazgató
Az átvétel dátuma:	2026. július 7.
Címzett:	Thérèse BLANCHET, az Európai Unió Tanácsának főtitkára
Biz. dok. sz.:	COM(2026) 576 final
Tárgy:	A BIZOTTSÁG KÖZLEMÉNYE AZ EURÓPAI PARLAMENTNEK, A TANÁCSNAK, AZ EURÓPAI GAZDASÁGI ÉS SZOCIÁLIS BIZOTTSÁGNAK ÉS A RÉGIÓK BIZOTTSÁGÁNAK Az állatállományra vonatkozó uniós stratégia

Mellékelten továbbítjuk a delegációknak a következő dokumentumot: COM(2026) 576 final.

Melléklet: COM(2026) 576 final

EURÓPAI
BIZOTTSÁG

Strasbourg, 2026.7.7.
COM(2026) 576 final

**A BIZOTTSÁG KÖZLEMÉNYE AZ EURÓPAI PARLAMENTNEK, A
TANÁCSNAK, AZ EURÓPAI GAZDASÁGI ÉS SZOCIÁLIS BIZOTTSÁGNAK ÉS A
RÉGIÓK BIZOTTSÁGÁNAK**

Az állatállományra vonatkozó uniós stratégia

{SWD(2026) 576 final}

1. BEVEZETÉS

Az állattenyésztés az emberiség egyik legrégebbi tevékenysége. Amióta az állatokat több mint 10 000 évvel ezelőtt házasították, kulcsszerepet játszik a civilizációk társadalmi és gazdasági fejlődésében. Az állattenyésztés az évszázadok során nem csak élelmiszerrendszerünk nélkülözhetetlen része volt. Fenntartotta Európa megélhetését is, a vidéki gazdaságok gerincévé és tájaink meghatározó elemévé vált.

Napjaink Európájában az állattenyésztés sokrétű és összetett gazdasági tevékenység, amely az uniós mezőgazdasági hozzáadott érték mintegy 40 %-át teszi ki, és évente 400 milliárd EUR árbevételt generál. Erős társadalmi és területi hatása van: mintegy 7 millió embert foglalkoztat, és 4 millió gazdaságra támaszkodik, amelyek Európa-szerte elszórtan helyezkednek el, gyakran olyan területeken, ahol kevés alternatív gazdasági tevékenység folyik. Az alpesi legelőktől a keleti határ menti régiókig, az Északi-sarkvidéktől a déli *dehesákig* és az EU legkülső régióit, valamint a földközi-tengeri szigetekig Európa vidéki területeinek haszonállatokra van szükségük a túléléshez. A vidéki területek lakosságának és gazdasági életképességének megőrzésében játszott döntő szerepével jelentősen hozzájárul az EU biztonsági és felkészültségi célkitűzéseéhez. Az európai keleti határvidéken nagy a kockázata a földterületek termelésből való kivonásának, amit az állatállomány gyors csökkenése kísér, ami tovább csökkenti e régiók válságokkal és biztonsági kockázatokkal szembeni rezilienciáját⁽¹⁾.

Az uniós állattenyésztési ágazat döntő szerepet játszik az élelmezésbiztonsághoz való hozzájárulásban azáltal, hogy kiváló minőségű fehérjét biztosít nemcsak az EU-ban, hanem globális szinten is, a világelső előírásoknak, minőségnek és fenntarthatóságnak köszönhetően pozitív uniós kereskedelmi mérleggel és az uniós termékek iránti növekvő kereslettel ⁽²⁾, lehetővé téve számukra, hogy világszerte az európai kiválóság zászlóját hordozzák.

Ez a stratégia az Unió versenyképessége és nyitott stratégiai autonómiája szempontjából kulcsfontosságú stratégiai ágazatként intézkedéseket határoz meg a meglévő sebezhetőségek kezelésére, valamint rezilienciájának növelésére a növekvő piaci verseny világában. Ugyanakkor az ágazatnak jobban kell reagálnia a növekvő társadalmi elvárásokra, különösen az állatjóléttel kapcsolatban, környezeti lábnyomát pozitív externáliákká kell alakítani, és meg kell erősítenie területi lehorgonyozottságát. Az élelmiszerlánc integrációjának javítása és a teljes körű körforgásos megközelítés alkalmazása lehetővé tenné valamennyi melléktermék és biomassa hasznosítását annak érdekében, hogy további jövedelmet lehessen teremteni a mezőgazdasági termelők számára, miközben csökkenteni lehet az állattenyésztés szénlábnyomát.

⁽¹⁾ Közlemény az EU Oroszországgal, Belarusszal és Ukrajnával határos keleti régióiról, COM(2026) 82 final.

⁽²⁾ A gyors népesség- és jövedelemnövekedés miatt a húsfogyasztás világszerte várhatóan továbbra is növekedni fog. Az Unió az állati eredetű termékek vezető globális kereskedője. 2025-ben az EU 53 milliárd EUR értékben exportált állati eredetű termékeket, míg a behozatal 16 milliárd EUR-t tett ki. A tejtermékek vezető szerepet töltenek be: 2025-ben 20,7 milliárd EUR-t tettek ki, 18 milliárd EUR nettó kereskedelmi többlettel. Az EU állati eredetű termékekkel kapcsolatos kereskedelmi mérlege az elmúlt évtizedben pozitív volt.

A mezőgazdaságra és az élelmiszerekre vonatkozó stratégiai jövőképben ⁽³⁾ bejelentetteknek megfelelően az uniós állattenyésztési ágazat olyan hosszú távú stratégiát érdemel, amely Európa-szerte tiszteletben tartja az állattenyésztés sokféleségét és jellegzetességeit. A reziliens, versenyképes és fenntartható állattenyésztési ágazatra való átállás folytatása az EU-ban kulcsfontosságú a legkiszolgáltatottabb területek elnéptelenedése elleni küzdelemhez, ugyanakkor hozzájárul a klímasemlegesség 2050-ig történő elérésére irányuló célhoz. Ez az átállás a 2027 utáni KAP által támogatott célkitűzések közé fog tartozni, ezáltal alátámasztva a generációs megújulási stratégia ⁽⁴⁾, az uniós bioökonómiai stratégia ⁽⁵⁾, a küszöbön álló új vidékfejlesztési cselekvési terv ⁽⁶⁾, a műtrágyákra vonatkozó cselekvési terv ⁽⁷⁾ és a vegetációtűz kockázatának kezeléséről szóló közlemény ⁽⁸⁾ végrehajtását. Nemzetközi szinten a Bizottság együttműködik a multilaterális szervekkel, hogy kísérje ezt az átállást a nemzetközi szabványokkal, különösen a FAO-val való összehangoláson keresztül, a fenntartható állatállományra vonatkozó globális cselekvési terv keretében.

Az uniós állattenyésztési ágazat hosszú távú életképességének biztosításához stratégiára van szükség a következők érdekében:

- előrelépés egy olyan **reziliens állattenyésztési rendszer** felé, amely ellenáll a válságoknak, és jobban alkalmazkodik az éghajlati stresszhez,
- **versenyképességének** erősítése uniós és globális szinten,
- az ágazat időtállóvá tétele **az állatjóléti feltételek megerősítése**, valamint **éghajlati és környezeti lábnyomának minimalizálása** révén,
- annak biztosítása, hogy az állattenyésztési rendszerek továbbra is **megfeleljenek a különböző európai régiók egyedi jellemzőinek**, fenntartsák a vidéki gazdaságokat és hagyományokat, és továbbra is hozzájáruljanak azok gazdag biológiai sokféleségének megőrzéséhez,
- az állattenyésztés **kiválóságának** előmozdítása az állattenyésztés megkülönböztetett európai megközelítéseként, amelyet a fogyasztók elismernek és nagyra értékelnek, különösen az állatjólét tekintetében.

A stratégia az érdekelt felek széles körű bevonására épül, amelyet az állattenyésztési munkafolyamat határoz meg, beleértve a tagállamokkal, a mezőgazdasági termelőkkel, az ipar képviselőivel és a civil társadalommal, többek között az Európai Mezőgazdasági és Élelmiszerügyi Testülettel folytatott több mint egyéves párbeszédet. Ezt egy fehérjeterv kíséri, amelynek célja, hogy reziliensebbé és fenntarthatóbbá tegye az uniós fehérjerendszert. Ez a közlemény, amely az ágazat erősségeinek és gyengeségeinek a kísérő bizottsági szolgálati munkadokumentumban bemutatott diagnózisán alapul,

⁽³⁾ Jövőkép a mezőgazdaság és az élelmiszer-ágazat számára: A mezőgazdasági és élelmiszer-ágazat vonzóvá tétele a jövő nemzedékei számára, COM(2025) 75 final.

⁽⁴⁾ A mezőgazdaság generációs megújulására vonatkozó stratégia, COM(2025) 872 final.

⁽⁵⁾ A versenyképes és fenntartható uniós bioökonómia stratégiai kerete, COM(2025) 960 final.

⁽⁶⁾ Felülvizsgált uniós vidékfejlesztési cselekvési terv, amely a következő dokumentumot kíséri: A Bizottság jelentése az Európai Parlamentnek, a Tanácsnak, az Európai Gazdasági és Szociális Bizottságnak és a Régiók Bizottságának – Hosszú távú jövőkép az EU vidéki területei számára: a legfontosabb eredmények és a további lépések, SWD(2024) 451 final.

⁽⁷⁾ A műtrágyákra vonatkozó cselekvési terv: partnerség a helyben előállított uniós műtrágyák rendelkezésre állásának, megfizethetőségének és stratégiai autonómiájának biztosítása érdekében, COM(2026) 310 final.

⁽⁸⁾ Közlemény a vegetációtűz kockázatának integrált kezeléséről, COM(2026) 330 final.

figyelembe veszi az Európai Parlament „*Hogyan biztosítható az EU állattenyésztési ágazatának fenntartható jövője az élelmezésbiztonság, a mezőgazdasági termelők rezilienciája és az állatbetegségek jelentette kihívások fényében?*” című saját kezdeményezései jelentését ⁽⁹⁾.

2. AZ EU ÁLLATTENYÉSZTÉSI ÁGAZATA NAPJAINKBAN

2.1. Kihívások és lehetőségek

Az EU állattenyésztési ágazata strukturális és napi nyomások kombinációjával néz szembe. Ezek a nyomások egyes régiókban már most is hozzájárulnak a mezőgazdasági termelésből való kilépéshez, különösen a szarvasmarhák, a juhok és a kecskék esetében, és aggályokat vetnek fel az állattenyésztési tevékenység hosszú távú folytonosságával kapcsolatban az Unió egyes részein. Franciaország például az elmúlt évtizedben a szarvasmarha-állományának 16 %-át, Németország pedig ugyanebben az időszakban a sertésállományának 22 %-át veszítette el.

Az egyik fő kihívás a **jövedelmezőség**. A magas termelési költségek, a piaci volatilitás, valamint a takarmányok és az energia áringadozásainak való kitettség továbbra is szűkíti a haszonkulcsokat. Ugyanakkor az állatjólét, az élelmiszer-biztonság, az éghajlat- és a környezetvédelem védelméhez szükséges magas szintű uniós előírásoknak való megfelelés gyakran olyan termelési költségeket eredményez, amelyek nem mindig tükröződnek a piaci árakban. A mezőgazdasági termelők emellett gyenge alkupozícióval bírnak a vevőkkel szemben.

Az uniós állattenyésztési ágazat fenntarthatósági kihívásokkal is szembesül. A mezőgazdaságból származó üvegházhatásúgáz-kibocsátás, ammónia- és tápanyagszennyezés egyik fő forrása, amely hatással van az éghajlatra, a levegőre, a vízminőségre és a biológiai sokféleségre. Bár a kibocsátások folyamatosan csökkennek, ennek üteme lassú. Az állattenyésztés egyes uniós területeken való koncentrációja tápanyag-egyensúlytalanságokat okoz, ami tápanyagszennyezéshez vezet. Ugyanakkor a külterjes legeltetett állatállomány elengedhetetlen a biológiai sokféleséget támogató gyepterületek, a vidéki biotópok fenntartásához, a természet megőrzéséhez, valamint a földterületek termelésből való kivonásának és a vidéki területek elnéptelenedésének megelőzéséhez.

Az ágazat kilátásait számos **strukturális sebezhetőség** is befolyásolja. A mezőgazdasági népesség elöregedése, az elégtelen generációs megújulás, a munkaerőhiány – többek között a vidéki állategészségügyi szolgáltatások terén – és a megterhelő munkakörülmények veszélyeztetik jövőbeli kapacitását. Az éghajlatváltozás hatásai és az állatbetegségek kitörése rontják a gazdasági eredményeket.

Az uniós állattenyésztési ágazat jövőjének az ágazat fontos erősségeire és lehetőségeire kell épülnie. Az uniós állattenyésztési ágazat a hagyományokban gyökerezik, de az innovációra és a vállalkozói szellemre épül. A termelési rendszerek, fajok és területek sokfélesége fokozza a rezilienciát és az alkalmazkodóképességet. A magas szintű uniós normák megerősítik a fogyasztói bizalmat, és lehetővé teszik az erős pozicionálást a prémiumpiacokon. A hatékony termelési rendszerek, a fejlett állategészségügyi szolgáltatások és a fejlett ellátási láncok számos ágazatban támogatják a termelékenységet és az exportteljesítményt. Az innováció és a körforgásos bioökonómiai megközelítések

⁽⁹⁾ 2025/2053(INI).

elfogadása javítja mind a versenyképességet, mind a környezeti eredményeket. A mezőgazdasági termelők egyre inkább nemcsak élelmiszer-termelők, hanem természetgazdálkodók, idegenforgalmi szálláshely-szolgáltatók és „energiagazdálkodók” is, akik megújuló energiát állítanak elő a gazdaságban történő felhasználásra és sok esetben szélesebb körű fogyasztásra, csökkentve az EU fosszilis alapú alternatíváktól való függőségét.

3. A STRATÉGIA

A 2040-es Uniónak olyan helynek kell lennie, ahol a fenntartható állattenyésztés nemcsak fennmarad, hanem virágzik is.

Az ágazatot olyan koherens szakpolitikai kerettel kell támogatni, amely egyszerű, kiszámítható és figyelembe veszi a mezőgazdasági realitásokat. A következő programozási időszakban – a többéves pénzügyi keretről folyó tárgyalások sérelme nélkül – a jövőbeli nemzeti és regionális partnerségi tervek keretében mind a jövedelem, mind a beruházások és az ösztönzők tekintetében továbbra is a KAP lesz a támogatás kulcsfontosságú pillére, amelyet a javasolt Horizont Európa program ⁽¹⁰⁾ és az Európai Versenyképességi Alap ⁽¹¹⁾ egészíti ki az innováció ösztönzése érdekében.

Ez a stratégia a fokozott felkészültség összefüggésében hosszú távú irányt mutat az ágazat versenyképessége és fenntarthatósága tekintetében. Ez uniós, tagállami és érdekelti szintű operatív cselekvési pontokban nyilvánul meg, hangsúlyt fektetve a különböző termelési rendszerekhez és régiókhoz igazított, célzott területi megoldásokra, holisztikus, koherens, szakpolitikákon átívelő megközelítést alkalmazva.

A Bizottság fenn kívánja tartani az **állatállományra vonatkozó munkafolyamatot** mint az alábbiakban meghatározott egyes kezdeményezések megvitatásának és továbbfejlesztésének fórumát, mivel ez biztosítja a stratégia megvalósításának inkluzív módját.

3.1. Reziliens állattenyésztési ágazat, amely ellenáll a válságnak

A reziliens állattenyésztési rendszer elengedhetetlen az Unió élelmezésbiztonsága, stratégiai autonómiája és vidéki életképessége szempontjából. A reziliencia többet jelent a sokk utáni helyreállási képességnél. Azt is jelenti, hogy képesnek kell lenni a kockázatok előrejelzésére, a sebezhetőségek csökkentésére, a strukturális változásokhoz való alkalmazkodásra, valamint nehezebb körülmények között a továbbra is biztonságos, fenntartható és megfizethető élelmiszerek biztosítására. Az állattenyésztési ágazat számára ez most sürgető prioritás. A mezőgazdasági termelőkre egyre nagyobb nyomás nehezedik a változékony piacok, a növekvő termelési és állandó költségek, az éghajlatváltozás, a vízhiány, az állatbetegségek, a munkaerőhiány és a szakképzett munkavállalók hiánya, a

⁽¹⁰⁾ Javaslat – Az Európai Parlament és a Tanács rendelete a Horizont Európa kutatási és innovációs keretprogramnak a 2028–2034 közötti időszakra történő létrehozásáról, valamint részvételi és terjesztési szabályainak megállapításáról, továbbá az (EU) 2021/695 rendelet hatályon kívül helyezéséről, COM(2025) 543 final.

⁽¹¹⁾ Javaslat – Az Európai Parlament és a Tanács rendelete az Európai Versenyképességi Alap (EVA) létrehozásáról – beleértve a védelmi kutatási és innovációs tevékenységekre vonatkozó egyedi programot –, az (EU) 2021/522, az (EU) 2021/694, az (EU) 2021/697 és az (EU) 2021/783 rendelet hatályon kívül helyezéséről, valamint az (EU) 2021/696 és az (EU) 2023/588 rendelet egyes rendelkezéseinek hatályon kívül helyezéséről, továbbá az (EU) [EDIP] rendelet módosításáról, COM(2025) 555 final.

geopolitikai instabilitás és a tisztességtelen globális verseny miatt. Ezért erősebb és reziliensebb ágazatra van szükség mind a mezőgazdasági termelők megélhetésének védelme, mind az Unió termelési kapacitásának megőrzése érdekében.

Az első prioritás a kockázatkezelési keret megerősítése. Az állattenyésztőknek jobb hozzáférésre van szükségük a finanszírozáshoz, a biztosításhoz, a viszontbiztosításhoz, a kölcsönös kockázatkezelési alapokhoz és a jövedelemstabilizáló eszközökhöz, amelyek tükrözik az ágazat sajátos kockázatait, beleértve az éghajlati eseményeket, a piaci zavarokat és az állatbetegségeket. A jövőbeli szakpolitikának javítania kell a kockázatkezelés és a válságkezelés közötti koherenciát annak érdekében, hogy a szükséghelyzeti támogatás ne helyettesítse, hanem kiegészítse a felkészültséget.

Ezzel összefüggésben a Bizottság a pénzügyi intézményekkel, köztük az Európai Beruházási Bankkal együttműködve előkészíti és feltárja a **2027 utáni többéves pénzügyi kereten belüli célzott kockázatkezelési pénzügyi rendszer** kidolgozásának lehetőségét, amely kiterjed az éghajlattal kapcsolatos biztosítási és viszontbiztosítási igényekre, és kiterjeszti a támogatást az állatbetegségekhez kapcsolódó kockázatokra a meglévő eszközök kiegészítése érdekében ⁽¹²⁾.

A jelenlegi és jövőbeli KAP kockázatkezelési eszköztára már most is meglehetősen átfogó ⁽¹³⁾, ami lehetőséget biztosít a tagállamoknak arra, hogy megválasszák és az igényeikhez igazítsák ezeket az eszközöket. A Bizottság az uniós és nemzetközi szakértelemre támaszkodva **gyakorlati iránymutatásokat tartalmazó kézikönyvet** fog készíteni a **kockázatkezelésről** annak érdekében, hogy a tagállamok jobban figyelembe vehessék ezeket az igényeket a jövőbeli nemzeti és regionális partnerségi terveikben. Ez **kiegészíti a KAP ajánlásait**, amelyek a kockázatkezelési szempontokra is kiterjednek. A Bizottság a különösen a mezőgazdasági kisüzemek általi alacsony igénybevétel kezelése érdekében értékelni és adott esetben csökkenteni fogja azokat az adminisztratív akadályokat is, amelyek az egyedi kockázatkezelési eszközök – mint kölcsönös kockázatkezelési alapok – létrehozása előtt állnak.

A második prioritás a betegségmegelőzés és -reagálás megerősítése. Az állatbetegségek, köztük a zoonózis továbbra is az állatállomány rezilienciáját, a biológiai sokféleséget és potenciálisan az emberi egészséget fenyegető legsúlyosabb veszélyek közé tartoznak. A közelmúltbeli járványkitörések, amelyek gyakorisága erőteljesen fokozódott, megmutatták az általuk okozott gazdasági és társadalmi károk mértékét, beleértve nagy számú állat elpusztítását, valamint a kereskedelem és a vidéki tevékenység zavarait. A **szigorú biológiai védelmi intézkedések** továbbra is az első védelmi vonalat jelentik, és a megelőzés alapvető elemét képezik. Ezen túlmenően **az állategészségügyi rendelet értékelése** alapul szolgál majd a betegségkezelésre vonatkozó „egy az egészség” megközelítés aktualizálásához, beleértve adott esetben a megelőző vakcinázás szélesebb körű és tudományosan megalapozott alkalmazását is. Az újonnan felmerülő kockázatokhoz és betegségekhez való alkalmazkodóképesség megerősítése érdekében a

⁽¹²⁾ FI-compass, 2025, An overview of agricultural climate risk trends across Europe under the current climate and in 2050 – Insurance and Risk Management Tools for Agriculture in the EU (A mezőgazdasági éghajlati kockázatok tendenciáinak áttekintése Európa-szerte a jelenlegi éghajlat mellett és 2050-ben – Biztosítási és kockázatkezelési eszközök az uniós mezőgazdaság számára) (https://www.fi-compass.eu/sites/default/files/publications/EAFRD_AGRRI_Insurance_Risk_MA.pdf).

⁽¹³⁾ Világbank: Solutions for Better Agri-Risk Management in the European Union (Megoldások az agrárkockázat-kezelés javítására az Európai Unióban) (<https://documents.worldbank.org/en/publication/documents-reports/documentdetail/099032326044016306>).

Bizottság felül fogja vizsgálni, hogy a betegségek jelenlegi kategorizálási rendszere továbbra is megfelel-e a célnak, és hogy a kategorizálási kritériumok megfelelően kezelik-e a konkrét kihívásokat. A harmonizált járványvédelmi intézkedések Unió-szerte történő megerősítése érdekében a Bizottság továbbra is javasolni fogja a jogszabályok aktualizálását a legújabb tudományos fejleményekkel és az Állategészségügyi Világszervezet (WOAH) által meghatározott nemzetközi szabványokkal összhangban, és végrehajtási szabályokat fog elfogadni a szerepek és felelősségi körök egyértelműbb tisztázása érdekében. A megelőző oltás szélesebb körű és tudományosan megalapozott alkalmazásának támogatása érdekében a **Bizottság azt is értékelné fogja, hogy a jelenlegi oltási szabályok és elvek továbbra is megfelelőek-e.**

Ennek a munkának az Európai Élelmiszerbiztonsági Hatóság (EFSA) legújabb tudományos tanácsán kell alapulnia, és azt az uniós egészségügyi intézkedések elfogadásának előmozdítására irányuló erősebb nemzetközi szerepvállalásnak kell támogatnia. A régiókba sorolás harmadik országok általi egyenlőtlen elismerésének kezelése érdekében a Bizottság továbbra is támogatni fogja a tagállamokat azáltal, hogy **iránymutatást dolgoz ki a vakcinázás alkalmazására vonatkozóan, amihez régiókba sorolás és kompartmentalizáció társul,** miközben továbbra is támogatja az EU régiókba sorolási megközelítésének elismerését, beleértve a két- és többoldalú fórumokon a kereskedelmi partnerekkel folytatott vakcinázást is.

Továbbra is alapvető fontosságú **az állategészségügy és a vakcinázás** – többek között a DIVA vakcinázás ⁽¹⁴⁾ – **terén folytatott folyamatos kutatás és innováció,** többek között a határokon áttérjedő súlyos betegségek elleni potenciális oltóanyagokkal kapcsolatban. A Horizont Európa keretében javasolt célzott keret támogatni fogja ezt a munkát.

A megelőző intézkedések részeként a Bizottság továbbra is támogatni és erősíteni fogja a tagállamok kapacitását az érintett állatbetegségek felügyelete terén, biztosítva **a korai felismerést és a korai fellépést.** A korai előrejelző mechanizmusok nagyon fontosak. A Bizottság értékelné fogja, hogy miként lehetne finanszírozni a meglévő rendszerek javítását, jobban integrálni a digitalizációt a felderítésbe és a figyelmeztetésbe, valamint Unió-szerte javítani az információk mezőgazdasági termelők körében történő terjesztését (alkalmazások, forrádrótok).

Ugyanakkor **a megfelelő uniós finanszírozás kulcsfontosságú a megelőzés, a felügyelet, az ellenőrzés és a felszámolás szempontjából,** különösen a járványkitörések esetén hozott vészhelyzeti intézkedések esetében. A többéves pénzügyi keretben javasolt uniós eszköz közös politikát tesz lehetővé az egészségügy és a biztonság területén (beleértve az állatokat is), és célzott támogatást nyújthat állatbetegségek esetén, az éves költségvetési eljárások függvényében. A tagállamoknak nemzeti és regionális partnerségi terveikben biztosíthatják azt is, hogy a mezőgazdasági termelők jobban hozzáférjenek a megelőző eszközökhöz, többek között a biológiai védelemhez és az oltóanyagokhoz, és jobban alkalmazzák azokat, valamint biztosítaniuk kell a megfelelő tanácsadási szolgáltatásokat és az elegendő állategészségügyi személyzetet azáltal, hogy pénzügyi ösztönzőket vezetnek be a vidéki területeken élő állatorvosok számára, miközben az érdekelt felekkel szemben elvárás, hogy fokozzák a gazdaságokon belüli biológiai védelmi intézkedéseket,

⁽¹⁴⁾ A DIVA vakcinák speciális típusú vakcinák, amelyek célja, hogy különbséget tegyenek a vakcinázott és a természetes úton betegséggel fertőzött állatok között. Ez a különbségtétel elengedhetetlen a hatékony járványvédelemhez, felügyelethez, valamint a haszonállatokra és egyéb állatokra vonatkozó kereskedelmi szabályozáshoz.

és általánosan érvényesítsék az állatbetegségek megelőzésére irányuló bevált gyakorlatokat.

A harmadik prioritás az éghajlatváltozáshoz való alkalmazkodásba, az éghajlatváltozás mérséklésébe és az innovációba való nagyobb mértékű beruházás. Ez magában foglalhatja a kibocsátásintenzitást csökkentő, a tápanyag-gazdálkodást javító és az állattenyésztési rendszerek körforgásos gazdasághoz való hozzájárulását erősítő innovációk támogatását, valamint az alkalmazkodási intézkedéseket. A reziliencia egyre inkább attól függ, hogy az ágazat képes-e megbirkózni az éghajlati stresszel és hatékonyabban felhasználni az erőforrásokat. A vízfelhasználás hatékonyságának növelése hozzájárulhat mind a vízügyi, mind a mezőgazdasági termelők rezilienciájához. Ez magában foglalja a genetikai erőforrások megőrzését és fenntartható használatát, valamint az olyan rezilienciajellemzőket javító tenyésztési stratégiákat, mint az aszálytűrés és a hőállóság. Az élvonalbeli genomikai és állattenyésztési technikák mind a gazdasági, mind a környezeti eredmények szempontjából előnyösek mindenki számára. Alacsonyabb takarmányfelhasználáshoz és kibocsátáscsökkentéshez vezetnek, ami megtakarításokat jelent a mezőgazdasági termelők számára, és csökkenti a volatilis áringadozásoknak való kitettséget. A jobb rezilienciához jobb elhelyezésre és szellőztetésre, árvízvédelemre és az éghajlatváltozás hatásaival szemben reziliens egyéb infrastruktúrára is szükség van.

A fenntartható gyakorlatokkal és technológiákkal kapcsolatos **kutatás és innováció** alapvető szerepet játszik az uniós állattenyésztési ágazat ellenállóbbá tételében ⁽¹⁵⁾. **Az EU-nak a megoldások léptékváltására és terjesztésére is összpontosítania kell.** Ennek magában kell foglalnia a fenntartható állattenyésztési rendszerekkel kapcsolatos erőteljesebb és összehangoltabb K+I erőfeszítések támogatását, az olyan gyakorlati eszközök **fejlesztését és terjesztését**, mint a döntéstámogató rendszerek, az érzékelők, a nagy adathalmazokkal kapcsolatos alkalmazások, a robotika, a korai előrejelző megoldások és a precíziós állattenyésztés, ugyanakkor elő kell mozdítania a rendszeralapú és helyi alapú megközelítést. A helyszíni hatás felgyorsítása érdekében **az innovációt szorosabban össze kell hangolni a mezőgazdasági termelők szükségleteivel**, hogy a reziliens megoldásokat gyorsabban teszteljék, bővítsék és alkalmazzák a régiókban és a termelési rendszerekben. Ezt az AGRI 2040 és a Food 2040 kutatásra és innovációra vonatkozó, küszöbön álló új stratégiai megközelítése is támogatni fogja. Ez az új megközelítés az állatállományt a kutatás és az innováció kulcsfontosságú cselekvési területeként határozza meg, és hangsúlyt fektet arra, hogy a kutatási és innovációs eredményeket jobban hasznosítsák az induló és a növekvő innovatív vállalkozásokban, valamint hogy megtörténjen a teljes körű ipari bevezetésük.

A reziliencia azt is megköveteli, hogy az állattenyésztési ágazat kevésbé függjön az importált bemeneti anyagoktól, és jobban támaszkodjon a hazai és körforgásos erőforrásokra, amint azt a fehérjeterv és a műtrágyákra vonatkozó cselekvési terv is kifejti. Ugyanakkor a tagjelölt és partnerországokkal való szorosabb integráció lehetőséget kínál az Unió rezilienciájának és stratégiai autonómiájának megerősítésére azáltal, hogy fokozatosan integráltabb és fenntarthatóbb agrár-élelmiszeripari értékláncokat alakít ki.

⁽¹⁵⁾ A 2027 utáni többéves pénzügyi keret különböző pénzügyi eszközei támogathatják a fenntartható és reziliens állattenyésztési rendszerekre irányuló erőteljesebb és összehangoltabb K+I erőfeszítéseket, amelyek kiterjednek az állategészségügyre és állatjólétre, a betegségmegelőzésre és az oltóanyagokra, a vegyes rendszerekre, az éghajlatváltozáshoz való alkalmazkodásra és az éghajlatváltozás mérséklésére, a környezeti hatások csökkentésére, a takarmány- és tápanyag-hatékonyságra, a genetikai erőforrásokra és a rezilienciajellemzőket szolgáló tenyésztésre, a körforgásos bioökonómiai megoldásokra, a társadalmi innovációra és a digitális technológiákra.

Példa a rezilienciát célzó, együttműködésen alapuló beruházási projektekre:

- Gazdaságon belüli szolárpanelek és trágyát használó közös biogázegység telepítése, csökkentve a külső energiától és műtrágyáktól való függőséget.
- Vízátelő és -újrahasznosító rendszer kiépítése az aszályok és hőhullámok kezelésére.
- Csatlakozás egy olyan kölcsönös kockázatkezelési alaphoz és klímabiztosítási rendszerhez, amelyet a tagállamok szakpolitikái támogatnak annak érdekében, hogy szélsőséges időjárási események idején stabilizálják a jövedelmet.

A tagállamoknak **továbbra is támogatniuk kell azokat a mezőgazdasági gyakorlatokat, amelyek üzleti modelljeikbe – például az ökológiai gazdálkodásba – beépítik a rezilienciát és a fenntarthatóságot**, és átmeneti kifizetések révén ösztönzik a hosszú távú rezilienciára való áttérést. A **generációs megújulásra** irányuló intézkedéseknek jobban kell tükrözniük az állattenyésztés sajátos helyzetét.

Az ellátási lánc mentén folytatott jobb együttműködés hozzájárulhat az áringadozás csökkentéséhez és a bemeneti anyagokhoz való hozzáférés javításához, míg a tudásmegosztási platformokban és innovációs partnerségekben való részvétel felgyorsíthatja a bevált gyakorlatok terjedését.

Példa: A kényelv-betegség, a bőrcsomósodáskór vagy a madárinfluenza által veszélyeztetett területeken a hatóságok és az érdekelt felek összehangolt betegségmegelőzési rendszert biztosítanak:

- A tagállamok a nemzeti és regionális partnerségi terveken keresztül társfinanszírozzák a biológiai védelmi fejlesztéseket (fertőtlenítő állomások, a gazdaságokba való ellenőrzött bejutás, elkülönítési övezetek).
- A mezőgazdasági termelők a nemzeti és regionális partnerségi tervek alapjai révén tanácsadási szolgáltatásokon és az EIP-AGRI csoportokon keresztül képzésben részesülnek a betegségmegelőzésről és a vészhelyzeti tervezésről.
- A tagállamok és az állatállomány értéklánca költségmegosztási keretet hoznak létre a járványkitörésekre adott válaszok közös finanszírozása érdekében, beleértve az érintett termelőknek nyújtott kompenzációt is, előre meghatározott pénzügyi mechanizmusok alapján (a felszámolás, a visszaszorítás és a helyreállítás költségei megoszlanak az állami és a magánilletékek/biztosítási társulások között).
- Amint az EU által támogatott K+I-n keresztül új oltóanyagok válnak elérhetővé, köz-magán vakcinázási és felügyeleti program indul.

A tagállamoknak központi szerepük van abban, hogy ezeket a célkitűzéseket gyakorlati támogatássá alakítsák a helyszínen:

- azáltal, hogy nemzeti és regionális partnerségi terveikbe belefoglalják a rezilienciára irányuló beruházásokat, és javítják a mezőgazdasági termelők betegségmegelőzési eszközökhöz való hozzáférését,
- előmozdítják az állattenyésztési ágazatokra szabott biztosításokat és kölcsönös kockázatkezelési alapokat,
- biztosítják, hogy a képzési és mezőgazdasági tanácsadási szolgáltatások magukban foglalják az állatállomány rezilienciájával kapcsolatos erős szakértelmet,
- támogatják az állattenyésztési ágazat rezilienciáját erősítő **állatállomány-genetikai erőforrások** megőrzését és fenntartható használatát elősegítő beruházásokat és agrár-

környezetvédelmi és éghajlat-politikai intézkedéseket (AECA-kat), beleértve a hatékonysági rendszereket is, valamint támogatják a biológiai sokféleséget, az egészséges talajokat és a vízgazdálkodás rezilienciáját, amelyek az állattenyésztési ágazat rezilienciájának alapját képezik,

- mérlegelik a vidéki állategészségügyi szolgáltatások hiányának kezelésére irányuló intézkedéseket, például célzott ösztönzők vagy digitális konzultációk révén, valamint támogatják a digitális készségeket, az összekapcsoltságot és a beruházásokat a gazdaságok szintjén,
- támogatják a termelői szervezeteket, a szövetkezeti modelleket, és a KAP ágazati beavatkozásai segíthetnek megerősíteni a mezőgazdasági termelők alkupozícióját és a kollektív kockázatkezelési képességét.

3.2. Versenyképes állattenyésztési ágazat uniós és globális szinten

A globális piacon való hatékony versenyhez az állattenyésztési ágazatnak kiszámíthatóbb hosszú távú beruházási keretre van szüksége, ki kell használnia a fejlett technológiák és az innovatív gyakorlatok előnyeit, ugyanakkor egyenlő versenyfeltételekben és a csökkentett szabályozási terhekben kell részesülnie. Ahhoz, hogy az európai állatállomány-értéklánc versenyképes maradjon és új belépőket vonzzon a szakmába, meg kell állítani a tőkekivonás jelenlegi tendenciáját, és növelni kell a jövedelmezőséget. A magas szintű uniós élelmiszer-biztonsági, állategészségügyi, állatjóléti és környezetvédelmi előírások fenntartásának lehetővé kell tennie az ágazat számára, hogy határozottan reagáljon a globális verseny nyomására.

A prioritás az, hogy segítsük az ágazatot a beruházási hiány megszüntetésében, fokozzuk az innováció és a digitalizáció elterjedését a korszerűsítés, a versenyképesség és a fenntarthatóság megerősítése érdekében. Számos állattenyésztőnek, különösen a fiatal és az új gazdálkodóknak jelentős induló tőkére van szükségük a modern infrastruktúrához, gépekhez és trágyagazdálkodási rendszerekhez. A „Fi-Compass” platform becslése szerint az állattenyésztési ágazat finanszírozási hiánya meghaladja a 18 milliárd EUR-t ⁽¹⁶⁾.

Bár a Bizottság jelenleg értékeli állatjóléti felülvizsgálatának hatását, egyes tanulmányok becslései szerint a ketrecmentes rendszerekre való átállás jelentős beruházási igényekkel jár ⁽¹⁷⁾. **Az ilyen finanszírozási igények nem elégíthetők ki egyetlen forrásból, hanem**

⁽¹⁶⁾ <https://www.fi-compass.eu/library/market-analysis/financial-gap-eu-agricultural-sector?page=1>.

⁽¹⁷⁾ *A tenyésztői szervezetek által a tojótyúk- és sertéságazatban a ketrecmentes rendszerekre való átállás hatásának becslése céljából megrendelt tanulmányok szerint uniós szinten mintegy 6,7 milliárd EUR-ra van szükség a sertéságazatban¹ (0,02 EUR/kg sertéshús 15 éves értéksökkenési időszakra), és 2,6 milliárd EUR-ra a tojótyúk-ágazatban² (0,0017 EUR/tojás 15 éves értéksökkenési időszakra). A költségek elsősorban a meglévő állattartó létesítmények átalakításának vagy lecserélésének, valamint a ketrecmentes tenyésztéshez szükséges infrastruktúra és berendezések telepítésének szükségességéből erednek. A fentiek csak példaként hivatkozott adatok. A Bizottság hatásvizsgálatot készít, amelyben elemzi a tervezett javaslataihoz kapcsolódó valamennyi releváns adatot és kérdést.*

¹ Potori et al. (2024). *An Assessment of the Impacts of the Phasing Out of Cages in EU Livestock Farming: The Pig Sector (A ketreces állattenyésztés fokozatos megszüntetésének hatásvizsgálata az uniós állattenyésztésben: a sertéságazat):. Agriculture*, 14(1), 111.

² Majewski et al. (2024). *An Assessment of the Impacts of the Phasing Out of Cages in EU Livestock Farming: The Layer Sector (A ketreces állattenyésztés fokozatos megszüntetésének hatásvizsgálata az uniós állattenyésztésben: a tojótyúk-ágazat):. Agriculture*, 14(2), 187.

mind az EU, mind a tagállamok részéről az eszközök és intézkedések kombinációját igénylik. Ezek közé tartozik a jobb piaci díjazás, az állami támogatás, a pénzügyi eszközökhöz és a magánberuházásokhoz való hozzáférés, valamint az új körforgásos üzleti modellekben rejlő lehetőségek kiaknázása és a melléktermékek jobb hasznosítása. Ehhez készségekre, pénzügyi jártasságra és megfelelő tanácsadásra, valamint stabilabb és egyértelműbb jogi keretre is szükség van.

A KAP továbbra is kulcsfontosságú eszköz a mezőgazdasági termelők jövedelmének támogatásához, arra ösztönözve őket, hogy fenntarthatósági erőfeszítéseket tegyenek, és beruházási támogatást nyújtva, a következő finanszírozási időszak pedig a kis és nagy gazdaságok különböző igényeihez igazított lehetőségeket kínál. A javasolt nemzeti és regionális partnerségi tervek és az EVA különböző intézkedések – többek között infrastrukturális beruházások és innovatív projektek támogatása – kombinációjával hozzájárulhatnak a fenntarthatóságba, a versenyképességbe és a rezilienciába történő beruházások növeléséhez.

A Bizottság mérlegelni fogja az összes lehetőséget, beleértve egy lehetséges célzott pénzügyi eszköz vizsgálatát az állattenyésztési ágazat számára a magasabb szintű fenntarthatóságra és állatjólétre való átállásra irányuló beruházások finanszírozási hiányának áthidalása érdekében.

A tagállamoknak más kezdeményezéseket is fontolóra kell venniük, például a hitelekhez való jobb hozzáférést, az államilag garantált hiteleket, a közbeszerzési eszközöket, a piaci intézkedéseket és a valamennyi mezőgazdasági termelő, különösen a fiatal és az új belépők számára kedvezőbb hitelfeltételeket. A Bizottság az Európai Beruházási Bankkal együtt meg fogja vizsgálni a ketrecmentes rendszerekre való átállásban részt vevő mezőgazdasági termelők számára a hitelekhez való kedvezményes hozzáférést a jogalkotási felülvizsgálat eredménye alapján. Ezzel párhuzamosan a karbongazdálkodást és a biokrediteket jutalmazó rendszerek hozzáadott értéket biztosíthatnak a fenntarthatóbb állattenyésztési rendszerekbe beruházó gazdaságok számára.

A finanszírozás mellett elengedhetetlen egy olyan **stabil, kiszámítható és egyértelmű jogi keret** biztosítása, amely lehetővé teszi a hosszú távú tervezést és beruházásokat. Ez növelni fogja a befektetők bizalmát, és megkönnyíti a befektetési döntéseket, amelyek visszafizetése gyakran évtizedekbe telik. E bizonytalanság egy részét a nemzeti, regionális és helyi hatóságok **engedélyezési eljárásai** okozzák, amelyeket prioritásként kell kezelni. Annak érdekében, hogy mind a gazdasági szereplők, mind a hatóságok számára növelje a jogbiztonságot, a Bizottság 2025 végén javaslatot tett az engedélyezési eljárások felgyorsítására⁽¹⁸⁾, valamint a környezeti vizsgálat felgyorsítására. Megkezdődött a madár- és élőhelyvédelmi irányelv stressztesztje, amelyet a Bizottság adott esetben további intézkedésekkel fog nyomon követni.

A jobb piaci jutalmazás ösztönzése érdekében törekedni kell a fogyasztók jobb tájékoztatására, **a fogyasztói elvárások tisztességes árképzési mechanizmusokkal való összehangolására és a piac diverzifikálására** a nagy értékű piacok nyújtotta előnyök kiaknázása érdekében.

A fokozott versenyképességnek méltányosnak kell lennie. A mezőgazdasági termelők élelmiszerláncon belüli helyzetének megerősítése és a tisztességtelen kereskedelmi

⁽¹⁸⁾ Javaslat – Az Európai Parlament és a Tanács irányelve az (EU) 2018/2001, az (EU) 2019/944 és az (EU) 2024/1788 irányelvnek az engedélyezési eljárások felgyorsítása tekintetében történő módosításáról, COM(2025) 1007.

gyakorlatokkal szembeni védelme régóta fennálló prioritás, amelyet a tisztességtelen nemzetközi kereskedelmi gyakorlatokról szóló irányelv⁽¹⁹⁾ felülvizsgálatával az eddigi tapasztalatokra építve meg fognak erősíteni. A mezőgazdasági termelőknek **jobb javadalmazásban kell részesülniük, többek között a bioökonómia fejlesztéséhez és a melléktermékek hasznosításához kapcsolódó, kialakulóban lévő gazdasági tevékenységekből**. A Bizottság értékelni fogja, hogy miként lehetne ezeket a szempontokat a legjobban beépíteni az Agrár-élelmiszeripari Lánc Uniók Megfigyelőközpontjának munkájába annak érdekében, hogy az értéklánc mentén biztosítsa a piac átláthatóságát és növelje a bizalmat.

A fenntarthatóság és a körforgásos jelleg komoly üzleti érv a mezőgazdasági termelők számára. A körforgásos gyakorlatok és a bioökonómia növelik a takarmány-önellátást és maximalizálják a biomassa hasznosítását (beleértve az állati melléktermékeket is), ami viszont csökkenti a hulladékot, és kiszámíthatóbb jövedelmet biztosít a mezőgazdasági termelők számára. **Az olyan melléktermékek, mint a gyapjú vagy a trágya, nem hulladéknak, hanem erőforrásnak minősülnek**, amely értéket képvisel, és többféle célt szolgál a körforgásos bioökonómiában. A downstream szereplők (pl. tej- vagy hústermelők) egyre inkább előnyösnek tartják üzleti szempontból, hogy olyan jutalmakat kínálnak a mezőgazdasági termelőknek, amelyek csökkentik a gazdaságokból származó kibocsátásokat, versenyképesebbé téve a fenntartható állattenyésztési műveleteket.

A versenyképességet **az élelmiszerlánc jobb integrációja és a húsmínőségi előírások kidolgozása** révén is fokozni kell. Továbbra is elő kell mozdítani a tejelő tehenek integrálásában rejlő lehetőségeket. Az ellátási láncok jobb összehangolása javíthatná a tej- és marhahúsrendszerek gazdasági és környezeti teljesítményét egyaránt. A vidéki területeken és az infrastruktúrában egyaránt fontosak a jó minőségű értékláncok. A termelői szervezetek és szövetkezetek fejlődésével kapcsolatos tapasztalatok azt mutatják, hogy a mezőgazdasági piacok közös szervezéséről szóló rendeletbe⁽²⁰⁾ ágyazott eszközök hozzájárulnak a mezőgazdasági termelők értékláncon belüli pozíciójának megerősítéséhez és a létrehozott értékből való részesedésük növeléséhez.

A méltányosság nemcsak belülről, hanem kívülről is jön. A kölcsönösség előmozdításához és a termelési szabványok világszerte történő nagyobb fokú összehangolásához megfelelő ellenőrzésekre, hatékony biztosítékokra és a szigorú szabványokra való folyamatos törekvésre van szükség. Ez a munka folyamatban van, és egyértelműen prioritás. A kevésbé szigorú szabványok szerint előállított termékek behozatala nemcsak az uniós gyártókat hozza hátrányos helyzetbe kereskedelmi szempontból, hanem a globális kibocsátást is kiszorítja ahelyett, hogy csökkentené azt. Folyamatban van az EU-ba belépő élelmiszerek, állati és növényi termékek ellenőrzésének fokozása, és azt jelentősen megerősítették⁽²¹⁾. A biztosítékok bevett gyakorlatok az Unió által kötött megállapodásokban, és védik az európai mezőgazdasági termelőket a káros importtal szemben. Ez magában foglalja az uniós piaci feltételekkel összefüggő volumenekkel rendelkező, jól kalibrált kvótákat, valamint bizonyos megállapodásokra

(19) Az Európai Parlament és a Tanács (EU) 2019/633 irányelve (2019. április 17.) a mezőgazdasági és élelmiszer-ellátási láncban a vállalkozások közötti kapcsolatokban előforduló tisztességtelen piaci gyakorlatokról. (ELI: <http://data.europa.eu/eli/dir/2019/633/oj>).

(20) Az Európai Parlament és a Tanács 1308/2013/EU rendelete (2013. december 17.) a mezőgazdasági termékpiacok közös szervezésének létrehozásáról, és a 922/72/EGK, a 234/79/EGK, az 1037/2001/EK és az 1234/2007/EK tanácsi rendelet hatályon kívül helyezéséről (ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/2013/1308/oj>).

(21) [A Bizottság bejelentette az EU-ba importált termékek ellenőrzésének megerősítését.](#)

vonatkozó automatikus védzáradékokat, amelyek további védelmi szintet biztosítanak. A magas szintű élelmiszer-biztonsági előírások végrehajtása szigorú, különösen az antimikrobiális szerek és hormonok használata tekintetében. **Az importált termékekre vonatkozó előírások jobb összehangolásának biztosítása érdekében folyamatban van az állatjóléti szabályok felülvizsgálata.** A következő pénzügyi időszakban a jelentős költségvetéssel rendelkező egységes biztonsági háló létrehozására irányuló javaslat fel fogja vértetni az Uniót arra, hogy piaci volatilitás idején jobban megvédje a mezőgazdasági termelőket. Ezzel párhuzamosan a Bizottság részt vesz a célzott **agrár-élelmiszeripari diplomáciában, valamint fokozza magas szintű küldetéseit és promóciós intézkedéseit annak érdekében, hogy új piaci lehetőségeket teremtsen az európai export számára.**

Az egyszerűsítés a versenyképesség alapvető eleme. Fontos munka indult el, de további erőfeszítésekre van szükség ahhoz, hogy az agrár-élelmiszeripari ágazat részesülhessen az innovációt és a versenyképességet elősegítő jogi keret előnyeiből, az állategészségügyi, az állatjóléti, valamint az élelmiszer- és takarmánybiztonsági előírások tiszteletben tartása mellett. Az élelmiszerek- és takarmánybiztonságra vonatkozó omnibusz csomagról jelenleg folyó megbeszélések biztosítani fogják az olyannyira szükséges egyszerűsítést. Az **uniós higiéniai jogszabályokat** rugalmasabbá kell tenni, és jobban ki kell használni az azokban foglalt rugalmassági rendelkezéseket, lehetővé téve a kis kapacitású vágóhidak struktúrájának és elrendezésének kiigazítását, tiszteletben tartva ugyanakkor az élelmiszer-biztonsági és állatjóléti előírásokat, és hatékony egyensúlyt teremtve ezen előírások és a gyakorlati működés között. A **takarmány-adalékanyagokra** vonatkozó szabályozási keretnek az élelmiszerekre és takarmányokra vonatkozó omnibusz csomagban javasolt módosítása kedvező környezetet fog biztosítani az új innovatív takarmány-adalékanyagok fejlesztéséhez és rendelkezésre állásához, miközben folyamatban van a további egyszerűsítési igényekkel kapcsolatos munka, többek között a szélesebb körű végrehajtási párbeszéd és az **élelmiszerügyi párbeszéd** részeként. Emellett az **állati melléktermékekre vonatkozó szabályok kiigazításra szorulnak** a körforgásos gazdaság jobb elősegítése érdekében, az állategészségügyi, élelmiszer- és takarmánybiztonsági előírások veszélyeztetése nélkül.

3.3. Fenntartható állattenyésztési ágazat

A fenntarthatóságba való beruházás a gazdálkodás hosszú távú jövőjébe való beruházás. A magasabb szintű állatjóléti normák jobb gazdasági eredményeket, alacsonyabb betegségkockázatot és szélesebb körű támogatást eredményezhetnek, feltéve, hogy a jóléti előnyök mérhető egészségügyi, termelékenységi vagy prémiumár-előnyökben nyilvánulnak meg – ez a nettó hatás az ágazattól és a piaci feltételektől függően változik. A nitrogénfelhasználás hatékonysága az élelmiszer- és bioökonómiai rendszerekben ⁽²²⁾ – többek között a műtrágya-hatékonyság révén – védi a vizet és a talajt, miközben csökkenti a termelési költségeket. Az éghajlatváltozás hatásaival szemben reziliens infrastruktúra ellenállhat a szélsőséges időjárási események hatásainak, és hosszú távon biztosíthatja a beruházások megtérülését.

A siker attól függ, hogy a mezőgazdasági termelők képesek-e beruházni. Ezért a fenntarthatósági kihívások kezeléséhez **méltányos és kiegyensúlyozott** átállásra van

⁽²²⁾ „A versenyképes és fenntartható uniós bioökonómia stratégiai keretrendszere” című [uniós bioökonómiai stratégia](#) (COM(2025) 960 final) értékelni fogja a legjobb bioökonómiai gyakorlatokat és innovációkat a nitrogénfelhasználás hatékonyságának növelése érdekében a bioökonómiai rendszerekben és az értékhálózatokban.

szükség. A fenntarthatósági törekvések fokozása kérdéseket vet fel azzal kapcsolatban, **hogyan a költségek hogyan oszlanak meg az értéklánc mentén.** Egyes esetekben a fenntarthatóság javítására való átállás a mezőgazdasági termelők számára magasabb termelési költségekkel, alacsonyabb hozamokkal vagy alacsonyabb állománysűrűséggel járhat. Egyes mezőgazdasági gyakorlatok – például az ökológiai termelés – jövedelmezőség mellett teszik lehetővé a magas szintű környezetvédelmi és állatjóléti törekvéseket fenntartását a mezőgazdasági termelők számára. Más rendszerek esetében, amikor ezeket a költségeket a mezőgazdasági termelők vagy az ellátási lánc többi része nem tudja teljes mértékben elnyelni, végső soron a fogyasztók által viselt magasabb élelmiszerárakban tükröződnek, anélkül, hogy növelnék a termelők jövedelmét és a kereslet csökkenéséhez vezetnének. Ez rávilágít arra, hogy gondosan kalibrált átállásra van szükség, amely fenntarthatósági előnyökkel jár a mezőgazdasági termelők és a társadalom számára, miközben kezeli a kompromisszumokat és fenntartja a társadalmi elfogadottságot.

Az Uniónak és a tagállamoknak olyan támogató keretet kell biztosítaniuk, amely lehetővé teszi a mezőgazdasági termelők számára, hogy a saját gazdaságaiknak és gyakorlataiknak leginkább megfelelő intézkedéseket válasszák ki, és megkönnyíti a vállalkozások fenntarthatóbbá tételének módjára vonatkozó döntést.

Az értéklánc fenntarthatóságára vonatkozó megállapodások, amelyekben valamennyi szereplő – beleértve a közvetítői és a kiskereskedelmi ágazatot is – vállalja a felelősség egy részét, ígéretes eszközök a méltányos átállás támogatására. Lehetővé teszik például a kiskereskedelmi ágazat számára, hogy jutalmazza a mezőgazdasági termelők által alkalmazott szigorúbb előírásokat. A Bizottságnak, a tagállamoknak és a magánszereplőknek továbbra is elő kell mozdítaniuk ezt az együttműködési formát.

Az állattenyésztési ágazat hosszú távú jövőképének a sokféleségének kiaknázásával kell kezdődnie. A gazdag uniós mozaikot nem lehet mindenki által egységesen alkalmazható megközelítéssel fenntartani. Testre szabott, helyi alapú megoldásokra van szükség, amelyek tükrözik a helyi realitásokat és a regionális erősségekre épülnek.

A már elért eredményekre építve, amelyek **az európai állattenyésztési ágazatot a világ legtermelékenyebbjei és környezetvédelmi szempontból leghatékonyabbjai** ⁽²³⁾ közé emelik, az új programozási időszak kialakítása lehetőséget kínál arra, hogy ezt a sokféleséget hosszú távú irányt adó, kézzelfogható beavatkozásokká alakítsák át.

Ami az állattenyésztést illeti, az **állatjólét** áll a polgárok aggályainak középpontjában. Amint azt az Európai Parlament megállapította, „az állatifehérje-fogyasztás várható globális növekedése lehetőséget kínál az EU számára, hogy globális vezető szerepet töltsön be az éghajlat- és állatbarát mezőgazdaságban”. A polgárok aggályainak kezelése érdekében biztosítani kell a meglévő szabályok érvényesülését és fokozatosan nyomon kell követni az „End the Cage Age” (Vessünk véget a ketreces állattenyésztésnek!) elnevezésű európai polgári kezdeményezést, azokra az ágazatokra összpontosítva, ahol kutatási eredmények alapján megvalósítható a nem körülhatárolt elhelyezési rendszerre való átállás, megfelelő átmeneti időszakokkal és pénzügyi támogatással, lehetővé téve a mezőgazdasági termelők számára az alkalmazkodást. Tekintettel a szükséges beruházások

⁽²³⁾ FAO: Az agrár-élelmiszeripari rendszerekből származó üvegházhatásúgáz-kibocsátás, Globális, regionális és országos tendenciák, 2000–2022.

nagyságrendjére, az átálláshoz olyan támogatásra lesz szükség, amely a következő finanszírozási időszakra és azon túlra is kiterjed.

A magas szintű jóléti normák javítják az erőforrás-hatékonyságot, például a halálozási arány csökkentése, az állatok produktív élettartamának meghosszabbítása és a takarmányértékesítés javítása révén. Míg napjainkban a tojótyúkوك ágazata főként a **hímivarú naposcsibék** leölésére támaszkodik, a polgárok etikai igényei kezelhetők a gyakorlat megszüntetésével, a jelenleg rendelkezésre álló in ovo ivarmeghatározási technológiákra támaszkodva. Ezek erősíthetik az EU tojáságazatának hírnevét a prémium, etikusan előállított termékek tekintetében. Bár egyes tagállamokban rendelkezésre áll és használatban van, a technológia még nem teljes mértékben hozzáférhető és megfizethető a kis- és közepes méretű keltetők számára az egész EU-ban. Ehhez további erőfeszítésekre van szükség a költségek csökkentése és a telepítés fokozása érdekében. 2026 végéig a Bizottság javaslatot kíván tenni **a tojótyúkokra és a brojlercsirkékre vonatkozó állatjóléti szabályok célzott felülvizsgálatára**, a ketrecek fokozatos kivezetésére, a gazdaságokban alkalmazott gyakorlati állatjóléti mutatókra, a hímivarú csibék szisztematikus leölésének megszüntetésére és az egyenértékű behozatali követelményekre összpontosítva. A hímivarú naposcsibék leöléséről való átállás hasznosítása érdekében a Bizottság meg fogja vizsgálni a tojásjelölési szabályok aktualizálásának lehetőségét annak érdekében, hogy jobban tájékoztassa a fogyasztókat – többek között a harmadik országokban is – a mezőgazdasági termelők által elért javulásról. 2027 második negyedévéig hasonló javaslat foglalkozik majd a **sertések jólétével**, beleértve a szállítóketrecekéről az ólas rendszerekre való átállást is.

Az élő állatok harmadik országokba – különösen azonnali vágás céljából – történő kivitelével kapcsolatos vita az elmúlt években kiemelkedővé vált. Az új járványkitörések és a visszatérő állatbetegségek az uniós tagállamokban gyakran okoznak – olykor indokolatlan – kereskedelmi akadályokat. Ugyanakkor a természeti katasztrófák és a célországok körüli változó biztonsági helyzetek veszélyeztetik az ilyen gyakorlatok tervezhetőségét mind a közutakon, mind a tengeren. Továbbá állatjóléti aggályokat is felvethetnek. A Bizottság ezért szoros eszmecserét fog folytatni az érdekelt felekkel, a civil társadalommal és a rendeltetési hely szerinti harmadik országokkal, és ezen eszmecserék eredményének függvényében mérlegeli majd további lépések foganatosítását, többek között a vágóállatok EU-ból harmadik országokba történő kivitelének lehetséges alternatíváit, megőrizve ugyanakkor az európai állattenyésztők piaci pozícióját.

Ezeket az uniós termelőkre vonatkozó magas szintű előírásokat az importált termékekre vonatkozó kölcsönös követelményekkel és megfelelő végrehajtási eszközökkel kell teljesíteni. Előfordulhat, hogy a harmadik országokban alacsonyabbak az állatjóléti gyakorlatok, míg az uniós polgárok elvárják, hogy az uniós piacon forgalmazott valamennyi termék szigorú állatjóléti előírásoknak feleljen meg. Az uniós állatjóléti szabályok és az uniós kereskedelmi megállapodások korszerűsítése alapvető lehetőséget kínál arra, hogy a WTO-előírásokkal összhangban **egyenértékű állatjóléti követelményeket vezessenek be az importált termékekre vonatkozóan**.

Az állatállományból származó kibocsátások csökkentésére irányuló folyamatos erőfeszítések továbbra is az egyik prioritásnak számítanak. Bár az állatállományból származó uniós emésztőrendszeri metánkibocsátás globális szinten kis részt tesz ki, az EU-ban a mezőgazdasági kibocsátások legnagyobb forrását jelenti ⁽²⁴⁾. E kibocsátások

⁽²⁴⁾ BOSCO, S., CHEN, M., BIELZA, M., MONTERO CASTAÑO, A., SCHIEVANO, A. et al., Livestock Feeding and Sustainability: Mapping Environmental, Climate, and Productivity Outcomes (Az állatállomány takarmányozása és fenntarthatóság: A környezeti, éghajlati és termelékenységi

kezeléséhez tudományos és rendszeralapú megközelítésre van szükség, amely a meglévő bevált gyakorlatokra épül, és amelyet tovább támogat az innováció és a technológia. A különböző állattenyésztési tevékenységek eltérő éghajlati externáliákkal és azok kezelésének különböző lehetőségeivel rendelkeznek, amelyeket szintén figyelembe kell venni.

A hatékony metáncsökkentési politikához mindenekelőtt pontos mérésre van szükség. Az állatállomány kibocsátásának becslésére szolgáló egyes meglévő módszerek nem tükrözik teljes mértékben a különböző termelési rendszerek, fajták és takarmányozási rendszerek kibocsátásának tényleges eltéréseit. Az IPCC módszertan 1. és 2. meghatározási szintű megközelítései alulértékelik a gazdaságon belüli fejlesztések és a genetikai sokféleség értékét. Ugyanakkor megbeszélések kezdődtek annak feltárásáról, hogy a metánkibocsátás biogén jellegét egy rövid távú szénkörforgás részeként kell-e figyelembe venni. Kifinomultabb megközelítésekre van szükség a valós gazdálkodási gyakorlatok jobb tükrözése, valamint az állatállomány éghajlati teljesítményének pontosabb és méltányosabb értékelése érdekében. A Bizottság ezért ki fog dolgozni egy **harmonizált módszertant az állatállomány ÜHG-kibocsátására a gazdaságok szintjén, valamint olyan nyomunkövetési eszközöket mozdít elő**, amelyek jobban tükrözik a gazdaságok szintjén végrehajtott intézkedéseket, és jobban igazodnak az uniós állattenyésztési ágazat igényeihez. Az egyes tagállamok ⁽²⁵⁾ által megkezdett munkára fog építeni, amelynek célja olyan 3. meghatározási szintű kibocsátások kidolgozása, amelyek lehetővé teszik a kibocsátások pontosabb és differenciáltabb elszámolását. Ez a munka kapcsolódni fog a forgalmazási előírások és az uniós kiválósági megközelítés szerinti termelési módszerek továbbfejlesztéséhez (lásd az alábbi 3.5. pontot). Az eredményeknek elő kell segíteniük a tagállamok nemzeti ÜHG-jegyzékei pontosságának javítását is. Az EU emellett készen áll arra, hogy a globális metánkibocsátás csökkentésére vonatkozó kötelezettségvállalás és a kapcsolódó kezdeményezések révén a metáncsökkentés terén betöltött globális vezető szerepével összhangban eszmecserét folytasson a globális partnerekkel a mérési és mérséklési gyakorlatokról. A mezőgazdasági termelők képviselőivel és az élelmiszer-értéklánc érdekelt feleivel szoros együttműködésben a Bizottság **önkéntes, gazdaságokon belüli fenntarthatósági iránytűt** dolgoz ki a **mezőgazdasági termelők számára**. Ez a tudományosan megalapozott keret lehetővé teszi a fenntarthatóság fő dimenzióinak gyakorlati és összehasonlítható értékelését a különböző gazdálkodási rendszerekben. Az iránytű irányítási eszközként is használható a döntések irányításához, az előrehaladás nyomon követéséhez és a teljesítményről való átlátható időbeli beszámolóhoz, valamint az önkéntes hitelesített kibocsátáscsökkentést, a jobb állattólétet és az ökoszisztéma-szolgáltatások nyújtását jutalmazó prémiumrendszerekben vagy szerződésekben való részvételhez. Lehetővé teszi a **teljesítmény értékelését a helyszínen elért eredmények alapján**, fokozatosan elmozdulva a követelményeken alapuló megközelítéstől. Emellett a Bizottság egy kísérleti tanúsítási módszertan keretében értékeli az állattenyésztési ágazatból származó kibocsátások csökkentésének bevonását a szén-dioxid-eltávolításról és a karbongazdálkodásról szóló rendelet hatálya alá.

Azt is figyelembe kell vennie, hogy az élelmiszer-termelés eredendően természetes biológiai folyamatokban gyökerezik, valamint hogy a magas szintű uniós előírásoknak való megfelelés ellenére **elkerülhetetlen endogén kibocsátásokat** okoz, amelyek bizonyos, teljes mértékben nem megszüntethető kompromisszumokkal járnak. A kereslet

eredmények feltérképezése), az Európai Unió Kiadóhivatala, Luxembourg, 2025, <https://data.europa.eu/doi/10.2760/3398918> (online), JRC143817.

(25) Ír Szarvasmarha-tenyésztő Szövetség (Irish Cattle Breeding Federation, ICBF): <https://www.icbf.com/methane/>.

az átállítás fontos hajtóereje, máskülönben az uniós termelés csökkenése a behozatal növekedéséhez és a nem uniós régiók kibocsátásának növekedéséhez vezethet.

Az ÜHG-kibocsátás csökkentése terén tett további előrelépéseknek hatékony szakpolitikai intézkedések és ösztönzők kombinációján, valamint a genetikai fejlesztésekben, az innovációban és a technológiában – többek között a takarmányozási stratégiákban – rejlő lehetőségeken kell alapulniuk. A Bizottság **ajánlásokat fog tenni a tagállamoknak** a jövőbeli KAP keretében, és a **leghatékonyabb gyakorlatok eszköztárával** látja el őket. A tagállamok sajátos helyzetük alapján alakíthatják ki stratégiáikat, amint azt a 2020. évi uniós metánstratégia tükrözi, figyelembe véve a kibocsátást csökkentő hatékonysági beruházásokat, beleértve a metáncsökkentő fajtákat, a precíziós takarmányozást és a fejlett trágyakezelést, például a biogázt és a fejlett kezelési technológiákat, valamint a beltéri gazdálkodási rendszerekben alkalmazott kibocsátáscsökkentő megoldásokat. Emellett a technológiai megoldások jelentős mérséklési potenciállal rendelkeznek, amely 2040-ig legalább 16 %-os ÜHG-kibocsátáscsökkenéshez vezethet ⁽²⁶⁾. Ezért a KAP ambiciózus intézkedéseinek és ösztönzőinek kombinációja a technológiával és az innovációval együtt nagyon jelentős kibocsátáscsökkentést eredményezhet, és hozzájárulhat a 2040-re kitűzött éghajlat-politikai célhoz.

A tagállamoknak lehetőségük van arra, hogy jövőbeli nemzeti helyreállítási és rezilienciaépítési terveikbe beépítsék a **biogáz- és biometán-beruházásokat**, és/vagy más nemzeti programokon keresztül támogassák azokat. Az állami támogatási keret különböző lehetőségeket is kínál az ilyen támogatásra. A biogáz-létesítmény a trágyát és a mezőgazdasági hulladékokat megújuló energiává, a trágyázáshoz szükséges fermentációs maradékká és egyes esetekben az állatállomány almában alkalmazható víztelenített fermentációs maradékká alakítja át. Az előállított energia felhasználható a gazdaságban, vagy akár értékesíthető a piacon, különösen az uniós biometán-mechanizmuson keresztül, ezáltal kiegészítő jövedelmet teremtve, fokozva a gazdaságok rezilienciáját és üzleti életképességét, miközben csökkenti az importált fosszilis tüzelőanyagoktól és szintetikus műtrágyáktól való függőséget.

A természeti erőforrások szennyezéssel szembeni védelme és a talaj jó egészségének biztosítása az állattenyésztés jövőjére vonatkozó hosszú távú stratégia alapvető jellemzői. Tekintettel annak sokféleségére, egyes állattenyésztési gyakorlatok jelentős hatást gyakorolnak a környezetre a negatív externáliákkal (például tápanyagvesztés, levegőkibocsátás stb.) összefüggésben, különösen a magas állatállomány-koncentrációval rendelkező területeken, míg más gyakorlatok, például a külterjes legeltetés és az ökológiai gazdálkodás pozitívan járulnak hozzá a természetgazdálkodáshoz és -védelemhez. Ezért a környezeti kihívásokat testre szabott módon és a mezőgazdasági termelőkkel partnerségben kell kezelni.

A jövőbeli KAP lehetőséget kínál a jobb környezeti teljesítmény irányába történő előrelépésre.

A tagállamoknak elő kell mozdítaniuk az értéklánc egészében folytatott együttműködést, és támogatást nyújthatnak – különösen a nagy állatállomány-sűrűségű területeken – a trágya- és tápanyag-gazdálkodás javítása, valamint a természeti erőforrásokra nehezedő nyomás csökkentése érdekében, többek között a Bizottság által a KAP-javaslatban előterjesztett új beavatkozások felhasználásával. A tagállamok rendelkeznek eszközökkel

⁽²⁶⁾ A Mezőgazdasági és Vidékfejlesztési Főigazgatóság becslése a [mezőgazdasági kilátásokról szóló, 2022. évi jelentésben](#) ismertetett saját számítások és forgatókönyvek alapján.

ahhoz, hogy igényeik szerint fokozott támogatást nyújtsanak a legeltetésalapú rendszerek számára. A Bizottság arra is ösztönzi a tagállamokat, hogy terjesszék ki a takarónövényzet, a különböző vetésforgók és alternatív takarmányforrások használatát, nyújtsanak támogatást a trágyatárolási kapacitások növeléséhez, valamint egyszerűsítsék a megújuló energiába, a tápanyag-újrahasznosítási infrastruktúrába és a precíziós gazdálkodásba történő beruházásokra vonatkozó eljárásokat. E célkitűzések eléréséhez fontos a biogazdálkodás folyamatos támogatása.

A Bizottság az állattenyésztési munkafolyamat segítségével elő fogja mozdítani az ismeretek és a bevált gyakorlatok cseréjét azzal a céllal, hogy 2027-ig létrejöjjön egy **állatállományra vonatkozó platform, amely az éghajlatra, a környezetre és az állatjóllétre vonatkozó bevált megoldások átfogó tárával** rendelkezik. Ez a tár hatékony mérséklési intézkedéseket fog azonosítani, be fogja mutatni a gazdaságokban alkalmazott sikeres megközelítéseket, és iránymutatást fog nyújtani az elterjedésük megkönnyítése érdekében rendelkezésre álló KAP-eszközökről és támogatási mechanizmusokról.

Az uniós mezőgazdasági termelők már most is tiszteletben tartják a különböző jogszabályokban meghatározott magas szintű környezetvédelmi normákat, amelyek közül néhány jelentős hatást gyakorol a mezőgazdasági termelők működésére. **A Bizottság a szélesebb körű egyszerűsítési erőfeszítésekkel összefüggésben értékeli és stresszteszteli e szabályok némelyikét.**

A **nitrátirányelv** ⁽²⁷⁾ értékelése rövidesen közzétételre kerül. A jelentés nyomon követéseként a Bizottság a tagállamokkal közösen tovább fog dolgozni annak érdekében, hogy azonosítsa a bevált gyakorlatokat és az egyszerűsítési lehetőségeket a gazdaságok szintjén a tápanyag-gazdálkodás, a dátumhoz kötött gazdálkodás, a nyilvántartás-vezetés és a kis gazdaságoknál a trágyázás javítása terén. Ennek célja az lesz, hogy optimalizálja a szabályok végrehajtását, tükrözze a technológiai nyomást és az éghajlatváltozást, ugyanakkor minimalizálja a szükségtelen terheket, és biztosítsa, hogy az intézkedések arányosak és hatékonyak legyenek az uniós vízminőségi előírások elérése szempontjából. A Bizottság tanáccsal látja el a tagállamokat **az irányelv végrehajtásának egyszerűsítési lehetőségeiről, például egyes fenntartható állattenyésztési gyakorlatok tekintetében, és eszmecserét folytat a nitrátokkal foglalkozó bizottsággal az értékelő jelentésről.**

A Bizottság emellett stresszteszteli a madár- és élőhelyvédelmi irányelvek szabályait, amit beépítenek egy 2026 végén esedékes jelentésbe, és ami lehetővé teszi a jövőbeli döntések megalapozását. **Az engedélyezési eljárások felgyorsításáról szóló javaslat és a környezeti vizsgálatok felgyorsításáról szóló rendeletre irányuló javaslat (2025/0391 (COD))** már részben kezeli az engedélyezési folyamat felgyorsítására és kiszámíthatóbbá tételére irányuló, régóta fennálló igények egy részét. Az engedélyezési eljárások célzott megkönnyítése szintén fontos a tojótyúkok és a sertések ágazatában a ketrecek fokozatos kivezetésére irányuló jogalkotási felülvizsgálat mellett, és indokolt, tekintettel arra, hogy a tartott állatok száma változatlan maradna az átalakított istállókban. **A környezetvédelmi célok és a mezőgazdaság életképessége közötti jobb összhang lehetősége többek között az innovációban rejlik.** Az EU-ban az állattenyésztés a 2016 és 2019 közötti időszakban évente több mint 1,4 milliárd tonna trágyát termelt. Bár egyes régiókban összefügg a nitrogénszennyezéssel, az innováció alkalmazása révén a trágya lehetőség is lehet. A Bizottság vizsgálja annak lehetőségét, hogy megfelelő környezetvédelmi biztosítékok

⁽²⁷⁾ A Tanács 91/676/EGK irányelve (1991. december 12.) a vizek mezőgazdasági eredetű nitrátszennyezéssel szembeni védelméről (HL L 375., 1991.12.31., 1. o. [ES, DA, DE, EL, EN, FR, IT, NL, PT], ELI: <http://data.europa.eu/eli/dir/1991/676/oj>).

mellett kiterjessze a RENURE jogszabályt a trágyaalapú folyékony fermentációs maradékok bizonyos típusaira, és az első előzetes értékelést 2026 harmadik negyedévében készíti el. Hasonlóképpen, a biohulladékból származó fermentációs maradék műtrágyaként vagy más bioalapú műtrágyák előállításához való felhasználása korlátozhatja az állatállomány negatív externáliáit, lehetővé teheti a szénben gazdag bioalapú műtrágyák jobb elosztását, csökkentheti a szintetikus műtrágyáktól való függőséget, és megerősítheti az EU takarmány- és élelmiszer-termelési autonómiáját, miközben hozzájárul a belföldi energiatermeléshez (biometán). A Bizottság azon fog dolgozni, hogy **megkönnyítse az állati melléktermékek felhasználását** az állategészségügyi, illetve az élelmiszer- és takarmánybiztonsági előírások veszélyeztetése nélkül, valamint hogy felülvizsgálja az esetleges szabályozási szűk keresztmetszeteket.

Kulcsfontosságú elem a jobb területi egyensúly és a tápanyagok többlettel rendelkező régiókból deficittel küzdő régiókba történő átvitelének lehetővé tétele a felhasználás optimalizálása és a helyi környezeti terhelés csökkentése érdekében. Erre építve a Bizottság az **állatállományra vonatkozó munkafolyamat segítségével külön ütemtervet fog kidolgozni** a gyakorlati végrehajtás támogatására, a logisztika megerősítésére, a nyomás csökkentésére, a szabályozási keret koherens módon történő jobb végrehajtására és a szabályozási koherenciára, valamint a tápanyagok hatékonyabb és fenntarthatóbb forgalmazásának lehetővé tételére az EU-ban.

3.4. Az európai területi sokféleségnek megfelelő állattenyésztési ágazat

Az európai területi sokféleség különböző állattenyésztési rendszereket igényel, amelyek Európa különböző régióinak egyedi jellemzőihez igazodnak.

Az állattenyésztés számos régióban döntő szerepet játszik a vidéki gazdaságok fenntartásában és a foglalkoztatás támogatásában. Bizonyos régiókban gyakran ez az egyetlen gazdasági lehetőség. Az ágazat különösen fontos az olyan kedvezőtlen helyzetű területeken, mint a hegyvidéki régiók, az északi területek, a gyepterületek és más köztes és marginális területek, ahol a növénytermesztés nehézségekbe ütközhet vagy kevésbé jövedelmező lehet. A legeltetett állatok hozzájárulnak a hagyományos tájak fenntartásához, a túlszaporodás megelőzéséhez, az erdőtüzek kockázatának korlátozásához, valamint a biológiai sokféleség megőrzéséhez azáltal, hogy változatos élőhelyeket tartanak fenn⁽²⁸⁾. Segít a vidéki területek lakosságának fenntartásában, és csökkenti a földterületek termelésből való kivonásának kockázatát, ami környezetkárosodáshoz és a hagyományos tájak elvesztéséhez vezethet. Az innovatív üzleti modellek hatékonyan kezelhetik a jelenlegi kihívásokat azáltal, hogy helyreállítják az állattenyésztés központi szerepét ezeken a területeken.

Az állattenyésztés visszaesése szorosan összefügg számos európai régió földterületeinek termelésből való kivonásával. A JRC becslése⁽²⁹⁾ szerint 2030-ra az EU mezőgazdasági földterületeinek mintegy 11 %-át lehetne termelésből kivonni, míg az EU-ban a mezőgazdasági termelésből való kivonás közel egynegyede (1,38 millió hektár) valószínűleg hegyvidéki területeken fog megtörténni. Ez jelentős demográfiai következményekkel is jár. E kihívásokat koherens és integrált módon kell kezelni, többek között jövőbeli demográfiai politikáink révén. A vidéki területek hihetetlen potenciállal

⁽²⁸⁾ [*Külterjes állattenyésztési rendszerek és természet Európában | Publikációk | Európai Környezetvédelmi Ügynökség \(EEA\)*](#), (2026. július). Az EEA tájékoztatója szerint az élőhelyvédelmi irányelv I. melléklete szerinti élőhelyek egyharmada a külterjes legeltetéstől függ.

⁽²⁹⁾ <https://publications.jrc.ec.europa.eu/repository/handle/JRC113718>.

rendelkeznek ahhoz, hogy **az európai reziliencia, fenntartható növekedés és felkészültség motorjává** váljanak. A gazdaságilag vonzó és élhető vidéki területek létrehozása segíteni fog az emberek megtartásában és vonzerőt jelent az újonnan betelepülők számára, mindez pedig hozzájárul a szóban forgó régiók hosszú távú életképességéhez.

Minden eddiginél nagyobb a lehetősége annak, hogy a vidék sebezhetőségét kézzelfogható, hosszú távú eszközzé alakítsuk. Az EU összehangoltabb és integráltabb tervezésbe kezd fenntartható gazdasági növekedésének támogatása érdekében, integrált tervezési eszközként használva a nemzeti és regionális partnerséget.

E kihívás kezelése érdekében a Bizottság együtt fog működni a tagállamokkal egy arra vonatkozó terv kidolgozásában, hogy miként lehet kezelni a **termelésből való kivonás kockázatának kitett régiók és vidéki területek** sajátos szükségleteit, figyelembe véve az Oroszországgal, Belarusszal és Ukrajnával határos keleti határ régió sajátos helyzetét. A cél a **fenntartható állattenyésztés visszaállítása** ott, ahová az természetes módon tartozik, és környezeti, társadalmi és gazdasági előnyei miatt kívánatos, biztosítva ugyanakkor a versenyképesebb régiók és közösségek teljesítményét. Ezt az elmozdulást a hatékony **értéklánc vidéki közösségekbe való beágyazásához** szükséges valamennyi szereplő vonzásával lehetne előmozdítani, a mezőgazdasági termelőktől a fogyasztókig a vágóhidakon, a kézműves feldolgozókon és a helyi piacokon keresztül.

A **földek jövőbeli európai megfigyelőközpontja** ⁽³⁰⁾ hozzá fog járulni ehhez a folyamathoz azáltal, hogy megosztja az információkat és a bevált gyakorlatokat a földterületek termelésből való kivonásának kezelése érdekében, valamint előmozdítja a földhasználat változásainak és a fenntartható földgazdálkodásnak az elemzését.

A jövőbeli KAP keretében a tagállamoknak számos eszköz áll rendelkezésükre ahhoz, hogy a támogatást a veszélyeztetett állattenyésztési területekre irányítsák. A termeléstől függő célzott jövedelemnek és a hátrányos természeti adottságú területek támogatásának azokra az ágazatokra és területekre kell összpontosítania, ahol azokra a legnagyobb szükség van. Az egyik legfontosabb feladat az lesz, hogy az induló vállalkozásoknak nyújtott támogatás, a szociális innováció, a vállalkozói készség, a beruházások, a földhöz jutási politikák, a jövedelemtámogatás és az ösztönzők révén **a mezőgazdasági termelők új generációját vonzzák** olyan területekre, ahol az állattenyésztés társadalmi szakadékot hagyott maga után. A kihívás azonban túlmutat azon, amit a KAP önmagában el tud érni. A helyi szinten integrált állattenyésztési értékláncok fejlesztéséhez az infrastruktúrába, a feldolgozó létesítményekbe, a digitalizációba és a piaci struktúrákba való összehangolt beruházásokra van szükség, amelyeket szociális és munkaügyi politikák, valamint adott esetben gyakorlati támogatás támogat annak érdekében, hogy segítsék a mezőgazdasági termelőket a vadon élő állatokkal és növényekkel kapcsolatos nyomás kezelésében.

Az egyik példa, amely újjáélesztheti a helyi gazdaságot és egyúttal javíthatja az állatjóllétet, a távoli területeken található kis kapacitású és mobil vágóhidakba történő beruházások. A Bizottság az állattenyésztési munkafolyamat segítségével külön forrásokat különít el az – **akár helyhez kötött, akár mobil – vágóhidakra vonatkozó ütemterv** kidolgozására, megvizsgálva, **hogy miként lehetne előmozdítani előfordulásukat a vidéki**

⁽³⁰⁾ A mezőgazdaság generációs megújulására vonatkozó stratégia, COM(2025) 872 final.

területeken, a már finanszírozott projektekre ⁽³¹⁾ építve és figyelembe véve az állatjóléti szempontokat.

Példa: Rugalmas helyi feldolgozó hálózat kis-kapacitású és mobil vágóhidakkal (a vidéki értéklánc rezilienciájának modellje). A ritkán lakott vagy hegyvidéki régiókban a tagállamok olyan hibrid feldolgozási rendszert támogatnak, amely ötvözi a kis állandó létesítményeket a mobil vágóhidakkal.

- Regionális állattartó szövetkezet jön létre, amely egyesíti a mezőgazdasági termelők erőforrásait a logisztika és az ütemezés irányítása érdekében.
- A tagállam olyan mobil vágóhídegységeket társfinanszíroz, amelyek utaznak az állategészségügyi és élelmiszer-biztonsági előírások betartása mellett gazdaságok vagy kijelölt gyűjtőhelyek között.
- A jogszabályok egyszerűsítése és optimalizálása uniós és nemzeti szinten, többek között a nyilvántartásba vétel és az elismerés tekintetében.
- Ezt kiegészítik a vidéki városokban található kis daraboló és csomagoló létesítmények és hűtőtárolók, amelyeket uniós támogatással korszerűsítettek.
- A rendszer az uniós kiválóságot tükröző minőségtanúsítási rendszerbe épül be a termék identitásának és értékének megerősítése érdekében.
- Az útvonalak optimalizálása, az állatjóléti előírásoknak való megfelelés biztosítása és a várakozási idő csökkentése érdekében digitális eszközöket (lekötési platformokat, nyomonkövethetőségi rendszereket) vezetnek be. A helyi vágások számának növekedésével az élő állatok kisebb távolságokra történő szállításának köszönhetően javul az állatjólét.

A modern digitális infrastruktúra döntő fontosságú a vidéki területek vonzereje és az állattenyésztés vidéki megélhetéshez való hozzájárulásának fokozása szempontjából. A tagállamoknak fel kell gyorsítaniuk a nagy sebességű széles sávú, 5G, műholdas és hálózaton kívüli konnektivitásba történő beruházásokat annak érdekében, hogy lehetővé tegyék az intelligens gazdálkodási technológiák, a távoli állattenyésztési rendszerek és az online szolgáltatásokhoz való hozzáférés bevezetését.

A társadalmi reziliencia szintén kritikus fontosságú. Az uniós állattenyésztők jóllétét és mentális egészségét nemcsak a jövedelmi nyomás befolyásolja, hanem a megterhelő munkakörülmények, a hosszú munkaidő és a társadalmi elszigeteltség is, különösen a távolabbi vidéki területeken. Ezért fontos a helyettesítési és segélyszolgáltatásokhoz való hozzáférés, mivel lehetővé teszi a mezőgazdasági termelők számára, hogy betegség vagy családi kötelezettségek esetén szabadságot vegyenek ki, és csökkentsék a stresszt és a kiégést. Megfelelően foglalkozni kell a nemspecifikus szükségletekkel és különbségekkel is. A készségfejlesztés egy másik kulcsfontosságú társadalmi tényező, mivel a mezőgazdasági termelők egyre inkább képzésben részesülnek az állatjólét, a környezetvédelmi gyakorlatok, a digitális eszközök és a vállalkozásirányítás terén annak érdekében, hogy reziliensek maradjanak, és alkalmazkodjanak a változó szakpolitikai és

⁽³¹⁾ Példák az EMVA keretében finanszírozott, az állatjólét innovációjára és javítására irányuló projektekre Németországban: [TadeLoS – A szarvasmarha gazdaságon belüli levágása stresszmentesen | Az EU KAP hálózata](#) és [Teljesen mobil vágóhídegység Tübingiában | Az EU KAP hálózata](#), lásd még például a H2020 keretében finanszírozott, mobil vágóhíd kialakítására irányuló projektet Franciaországban: [Gyakorlati példa: Mobil vágóhídegység | Az EU KAP hálózata](#).

piaci igényekhez. E tekintetben döntő fontosságú a tanácsadási szolgáltatások és a vidékfejlesztési politikák szerepe.

A regionális takarmányforrások fokozzák a rezilienciát, a fenntarthatóságot és a stratégiai autonómiát, miközben csökkentik az importfüggőséget. A gyepterületek, a társtermékek és az EU-ban termesztett fehérjenövények integrálásával ezek a rendszerek csökkentik a kibocsátásokat, támogatják a vidéki gazdaságokat, és igazodnak a körforgásos bioökonómiai célokhoz. Ezek az uniós fehérjerendszer rezilienciájára, stratégiai autonómiájára és fenntarthatóságára vonatkozó bizottsági terv fő mozgatórugói.

3.5. Kiválóság az állattenyésztésben

A minőség Európa egyik stratégiai eszköze. A növekvő társadalmi elvárások, a globális verseny és a területi sebezhetőségek közepette az Európai Uniónak fenn kell tartania és tovább kell fejlesztenie az állattenyésztés kiválóságára irányuló törekvéseit.

Az uniós állattenyésztési ágazat jövője nemcsak attól függ, hogy képes lesz-e versenyképes és reziliens maradni, hanem attól is, hogy képes lesz-e **láthatóvá, hitelessé és gazdaságilag kifizetődővé tenni azt, ami megkülönbözteti az európai termelési modellt.** Olyan állattenyésztési modellt tükröz, amely nem a legalacsonyabb költségen alapul, hanem a bevált gyakorlatok, a minőség, a fenntarthatóság, az etika és a felelősség révén történő értékteremtésen.

A kiválóságot tágan kell értelmezni, és nem korlátozódhat a résziaci vagy prémium termékekre. Fokozatosan jellemeznie kell valamennyi állattenyésztési értékláncot és termelési modellt. Minden gazdaság számára lehetővé kell tenni, hogy a legjobb teljesítményt nyújtsa, folyamatosan fejlődjön, és hogy ezeket az erőfeszítéseket a piac és a közpolitika elismerje és jutalmazza.

A Bizottság **az állatállományra vonatkozó munkafolyamattal ambiciózus utat** kíván kidolgozni az állattenyésztés kiválósága érdekében. Az útnak lehetővé kell tennie az Unió számára, hogy világosabban megfogalmazza, mi különbözteti meg az európai állattenyésztést mind a belső piacon, mind a globális versenyben.

Az első prioritás a kiválóság piaci elismerésének és hasznosításának javítása. A mezőgazdasági termelők csak akkor tudnak ambiciózus előírásokat fenntartani, ha azokat gazdaságilag jutalmazza. Alapvető fontosságú az élelmiszerlánc nagyobb átláthatósága, beleértve az egyértelműbb tájékoztatást és címkézést. A Bizottság segít a fogyasztóknak abban, hogy megalapozott döntéseket hozhassanak, és felismerhessék az uniós állati termékek értékét.

Ennek egyik kulcseleme **az uniós származás egyértelműbb azonosítása.** A Bizottság forgalmazási előírások révén fokozatosan meg kívánja erősíteni az uniós származás szerepét az állatállomány értékesítésében, megvizsgálva a mezőgazdasági piacok közös szervezése keretében kibővített jogalap lehetőségét. Először **a baromfi hússra vonatkozó szabályokra fog építeni** annak érdekében, hogy javítsa a származással kapcsolatos kommunikációt, és levonja a tanulságokat más ágazatok számára.

A Bizottság az uniós állattenyésztés szigorúbb előírásainak és sajátos jellemzőinek hasznosításán fog dolgozni a mezőgazdasági piacok közös szervezése szerinti fakultatív fenntartott jelölések révén. Ez önkéntes alapon lehetővé tenné az egyértelműen azonosítható „**európai kiválóság**” kifejezés használatát, amelyet szabályozási előírások támogatnának, lehetővé téve a meghatározott jellemzők hiteles és harmonizált

kommunikációját. A Bizottság olyan kritériumokat fog értékelni, mint az alacsony széndioxid-kibocsátású termelés, a környezetbarát gyakorlatok, a helyi takarmányfelhasználás, a tenyésztés és a vágás, valamint a magas szintű állatjóléti normák. Ezek a fakultatív fenntartott jelölések felhasználhatók a nemzeti vagy európai alapok által a beruházásokhoz való hozzáféréshez előírt fenntarthatósági követelményeknek való megfelelés igazolására, amely lehetővé teszi a mezőgazdasági termelők számára, hogy ugyanazon igazolások ismételt benyújtása nélkül („egyszeri adatszolgáltatás elve”) férjenek hozzá a finanszírozási lehetőségekhez.

A Bizottság azt is meg fogja vizsgálni, hogy a meglévő eszközök hogyan támogathatják jobban az állattenyésztés minőségének – **többek között a hús minőségének** – hasznosítását. Az állati testek jelenlegi uniós osztályozási kerete főként mennyiségi kritériumokon alapul. Bár biztosítja a közös piaci nyelvezetet és az árak átláthatóságát, nem tükrözi a fogyasztók és a piaci hasznosítás szempontjából releváns minőségi jellemzők teljes körét. A Bizottság értékelni fogja, hogy önkéntes alapon tovább lehetne-e fejleszteni azt bizonyos minőségi jellemzők, például az érzékszervi jellemzők vagy a termelési módszer jellemzőinek beillesztésével, és hogy ezek támogathatók-e fakultatív fenntartott jelölésekkel a differenciálás, az értékteremtés és a minőség elismerésének fokozása érdekében.

Második prioritásként a Bizottság nagyobb láthatóságot fog biztosítani a területileg beágyazott állattenyésztési rendszereknek. Az **uniós promóciós politikát** arra fogja felhasználni, hogy felhívja a figyelmet a minőségre, a fenntarthatóságra, a magas szintű jóléti normákra, különösen a ketrecmentes tenyésztési rendszerekre és a hímivarú csibék kiselejtezése nélküli tojástermelésre, valamint az uniós állati termékek területi beágyazottságára a belső és külső piacokon. Nagyobb támogatást fognak kapni a vidéki területekhez szorosan kapcsolódó rendszerek, ami javítja a hozzáadott érték kommunikálását, és indokolt esetben megerősíti a prémium pozicionálást.

A piaci megtérülés maximalizálása érdekében az érdekelt feleket és a tagállamokat arra ösztönzik, hogy működjenek együtt különösen a **területi termékmarkázás** terén, amely összekapcsolja az állati termékeket saját régiójuk vagy fajtájuk történelmi identitásával és természeti jellemzőivel, az agrárturizmussal és diverzifikációval kapcsolatos kezdeményezések terén, valamint a biológiai sokféleség védelme és az állatállomány-alapú ökoszisztémákon belüli tájgazdálkodás érdekében a kollektív tájgazdálkodás terén.

Ezen erőfeszítések szélesebb körű támogatása érdekében az **EU mezőgazdasági promóciós politikája külön promóciós ablakot jelölhet ki**, amely a területileg beágyazott állattenyésztési rendszerekre összpontosít, felgyorsítva azok piaci térnyerését.

A harmadik prioritás az EU meglévő minőségpolitikájára épül, különös tekintettel a földrajzi jelzésekre és az ökológiai termelésre. A Bizottság továbbra is támogatni fogja ezek mint kulcsfontosságú eszközök elterjedését, előmozdítását és védelmét. E keretek megerősítése érdekében a Bizottság felül fogja vizsgálni az ökológiai és a földrajzi jelzésekre vonatkozó cselekvési terveket.

4. KÖVETKEZTETÉSEK

Az egyre kiélezettebb világ gazdaságban az Unió válasza az, hogy a rezilienciára, a versenyképességre, a fenntarthatóságra, a területiségre és a kiválóságra vonatkozó célkitűzések kölcsönösen erősítsék egymást az állattenyésztés európai módjaként.

Az állatállományra vonatkozó uniós stratégia koherens jövőképet vázol fel az állattenyésztési ágazat jövőjére vonatkozóan. A Bizottság pozitív, kiegyensúlyozott narratívát szorgalmaz az állattenyésztéssel kapcsolatban, elismerve annak kihívásait, többek között a környezeti és éghajlati lábnyomot, valamint az ágazat hozzájárulását az élelmiszer-ellátáshoz, a foglalkoztatáshoz, a területi kohézióhoz, a biológiai sokféleséghez és a kulturális értékhez.

A **rezilienciát** az éghajlatváltozás elleni küzdelemre, a biológiai védelem megerősítésére, a szociális kihívások kezelésére, valamint a piac és az ellátási lánc stabilitásának fokozására irányuló összehangolt erőfeszítések fogják megerősíteni.

A **versenyképesség** fokozása érdekében egyes régiókban kezelni kell a finanszírozási hiányt és az állatállomány helyzetének romlását, elő kell mozdítani az innovációt, a digitalizációt, a képzést, és biztosítani kell a kereskedelem méltányosságát.

A **fenntarthatóság** a környezeti lábnyom csökkentésével, a biológiai sokféleség támogatásával, valamint a vidék életképességét fenntartó körforgásos és állatjóléti irányultságú gazdálkodási rendszerek előmozdításával érhető el.

A **territorialitás** elismeri Európa változatos tájait és helyi körülményeit, megerősítve a mezőgazdasági termelők új generációit és a regionális gazdaságokat.

A Bizottság, a tagállamok és az érdekelt felek ezen összehangolt erőfeszítései együttesen szilárd **kiválósági** keretet hoznak létre, amely támogatja az állattenyésztési ágazatot a globális versenyben való boldogulásban.

A Bizottság az uniós állatállományra vonatkozó munkafolyamat segítségével nyomon fogja követni az elért eredményeket, és jelentést fog tenni azokról. Azáltal, hogy aktívan részt vesz ezekben a stratégiai kezdeményezésekben, az ágazat számíthat a fenntartható, méltányos és virágzó jövőre.